

Plenum

Tisdag 21.4.2020 kl. 18.40—21.43

3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär avvikelse från aktiebolagslagen, lagen om bostadsaktiebolag, lagen om andelslag, föreningslagen och vissa andra sammanslutningslagar i syfte att begränsa spridningen av covid-19-epidemin

Regeringens proposition RP 45/2020 rd

Utskottets betänkande EkUB 8/2020 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 3 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger ekonomiutskottets betänkande EkUB 8/2020 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Debatt

19.26 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä lakiesitys on mennyt pikaisen aikataulun mukaan niin lakivaliokunnan lausunnon kuin nyt talousvaliokunnan mietinnön kautta tähän saliin, ja yksimielisesti sitä viedään eteenpäin. Tässä on tärkeitä ja erittäin ajankohtaisia muutoksia, mitkä pitää saada... [Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Odottakaa hetkinen, edustaja Ovaska. — Pyydän, että muut keskustelut käydään salin ulkopuolella. — Olkaa hyvä, edustaja Ovaska.

Kiitos, arvoisa puhemies! — ...nopeasti eteenpäin, ja muutamia muutoksia ja täsmennyksiä ovat valiokunnat täällä tehneet. Ehkä tärkein on kuitenkin se, että nyt huolehditaan tiedonkulusta ja tiedon välittämisestä tämän salin ulkopuolelle — me kun olemme tuhansien yhdistysten maa — niin että yhdistyksissä osataan sitten huomioida nämä etäkokousmahdollisuudet ja kokousten siirtäminen tuonne syksylle.

Talousvaliokunta huomauttaa myös siitä erittäin tärkeästä asiasta, että nämä väliaikaiset mahdollisuudet, mitä tämä laki nyt sitten mahdollistaa, ovat hyvää harjoitusta myös siihen, että saataisiin pysyviä lainsäädäntömuutoksia myöhemmin aikaiseksi esimerkiksi etäosallistumisen, etäkokoustamisen ja muiden käytäntöjen puitteissa. Eli erittäin hyvä, että tämä on näin nopeasti saatu eteenpäin.

19.28 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin tärkeä lakimuutos, ja olivihan se puolitoista viikkoa vai kaksi viikkoa sitten, kun täällä salissa itse asiassa keskustelussa juuri käsiteltiin tätä, että nyt tarvittaisiin jotakin siihen, että voidaan mahdollistaa näitten yhdistysten ja yhteisöjen vuosikokousten pitäminen etänä, koska tämä ei olisi ollut mahdollista, ellei oltaisi tehty tätä lakimuutosta, jos kerta yhdistyksen säännöissä ei ole täs-

Punkt i protokollet PR 58/2020 rd

tä erikseen ollut mainintaa. Tällä tavalla nekin yhdistykset, joilla ei ole sitä mainintaa säännöissä, pystyvät nyt tämän asian sitten toteuttamaan. Siinä mielessä tämä oli todellakin hyvää ja ripeää toimintaa oikeusministeriön puolelta, ja hyvä, että asia saadaan tällä tavoin eteenpäin.

Suomi on, niin kuin aina sanottu, yhdistysten luvattu maa, ja meillä todellakin tuhannet ja tuhannet yhdistykset joutuvat miettimään sitä, millä tavalla tämä asia hoidetaan. Itse esimerkiksi puolueen puheenjohtajana yritin selvittää sitä, kun kuitenkin esimerkiksi Valtiontalouden tarkastusvirastolla on omat määräaikansa muun muassa piirien tilinpäätösaineistojen toimittamisesta ja muusta vastaavasta, ja vaikka sellaisia ympäripyöreyttä lupauksia virkamiehiltä tuli, että kyllä näissä poikkeusoloissa varmaan joustetaan ja on mahdollisuus varmaankin katsoa asiaa ja muuta vastaavaa, niin jos siihen ei oltaisi saatu tätä lakimuutosta, kyllä näitten tämäntyyppisten yksittäisten virkamiesten näkemysten pohjalta olisi ollut vähän vaikea edetä, etenkin kun sitten saattaa olla, että joku toinen, jolle soittaa, sanoo sitten vähän toisella tavalla asiasta, ja se tulkinta, milloin katsotaan, että tämä poikkeus voitaisi ottaa käyttöön, vaihtelee. Siinä mielessä voi sanoa, että erittäin hyvä ja terve tullut lakiesitys, ja hyvä, että tämä asia saadaan tällä tavalla nyt sitten yhdistyksille tietoon.

Ja juuri tämä, että sitten tämä informaatio on nyt tärkeä viedä sinne kentälle. Edelleenkin tästä ei ole tullut sellaista julkista tietoa, että yhdistykset tietäisivät, että tällainen lakihanke on nyt tulossa, ja sen tähden vielä monissakin yhdistyksissä on pohdittu näitä siirtämisiä ja muunlaisia ratkaisuja. Siinä mielessä informaation vieminen eteenpäin kansalaisille on sitten se seuraava tärkeä vaihe. — Kiitos.

19.30 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin valiokunnan puheenjohtajana kiitän kaikkia asiantuntijoita, jotka todella pikaisella vauhdilla perehtyivät aineistoon ja antoivat lausunnot ja olivat valmiina ja käytettävissä kuulemisiin, joita suoritimme nyt poikkeuksellisesti etäkuulemisina, ja kiitän tietysti meidän valiokuntaneuvoksia ja valiokunnan jäseniä siitä työstä, jota jokainen iltamyöhään tämän asian eteen teki. Lakivaliokunta kuuli myös puolueita, koska niitä ei oltu lainvalmistelussa kuultu, ja tästä syystä täällä on muutama maininta koskien erityisesti puolueita.

Todellakin tämä on poikkeuslaki, joka on voimassa 30.9. saakka, ja tällä helpotetaan ja nyt todella säädellään se tilanne, että kevätkokoukset voidaan siirtää sinne 30.9. saakka. Tässä mahdollistetaan myös se, että yhdistyksen kokouksissa voi käyttää asiameistä, vaikka säännöissä sitä ei sallittaisi, ja myöskin se, että etäosallistuminen etälaitteilla on mahdollista, vaikka säännöissä sitä ei mahdollistettaisi.

Palautetta tuli siitä, miksi tämä ei ole vuoden loppuun saakka, että olisi ollut kiva yhdistää sitten kevät- ja syyskokous. Tässä vaiheessa valmistelussa ministeriö ja asiantuntijatkin pohtivat sitä ongelmatiikkaa, että voi olla sellaisia vaikutuksia, joita ei ole pystytty arvioimaan. Meille annettiin ministeriöstä lupaus siitä, että arvioidaan tätä tarvetta ja tuodaan sitten mahdollisesti jatkoesitys riittävän ajoissa, jos näin tapahtuu. Toisaalta se on hyvä, että nyt otetaan vain epidemian aikainen ja ehkä ennakoitavissa oleva aikaikkuna, jonka jälkeen arvioidaan kesän korvilla, onko tässä jatkotarvetta, ettei tule tehtyä semmoista lainsäädäntöä, että siellä unohtuu joitakin arvioita, joita ei tässä kiireessä ole voitu missään olosuhteissa tehdä.

Sitten vielä tästä etäosallistumisesta. Valiokunta muistutti siitä, että joillakin henkilöillä saattaa olla tarve käyttää tällaisista teknistä digiavustajaa. Sitä nyt ei tietenkään voi sanoa, että näin saisi toimia tai sallia, mutta semmoista voi tapahtua, koska se on käytännön rea-

Punkt i protokollet PR 58/2020 rd

liteetti, että me emme eduskunnassa voi mennä ilmoittamaan, että saa käyttää keitä tahansa ihmisiä siinä ympärillä. Mutta on hyvä huomioida se, että ihmiset voivat tarvita apua laitteiden käyttöön, ja tästä syystä sitten yhdistyksen hallituksen on annettava selkeät ohjeet siitä, miten tässä menetellään.

Yksi asia, mikä tänne lisättiin puolueiden kuulemisen perusteella, on se, että yhdistyksen hallitus voi edellyttää, että puoluekokouksessa asiamiehen on oltava puolueen perustajajärjestön jäsen. Tässä oikeastaan itse vitsinomaisesti sanoin, että minä en esimerkiksi voi kerätä sitten valtakirjoja ja saapua vaikka keskustan tai vihreiden puoluekokouksen, ellei sitten puolueen hallitus halua välttämättä minua sinne tekemään esityksiä puolueen puolesta.

Ja lisäksi vielä yhtenä huomiona annettiin ministeriölle ohje lakivaliokunnasta, että pitää katsoa, mitä muita säädöstarpeita on, koska esimerkiksi rekisteröidyt uskonnolliset yhdistykset eivät kaikilta osin ole nyt tässä mukana, ja tähän esitykseen se ei ehtinyt. Tämä tosiaan koskee satojatuhansia yhdistyksiä. Tiedottaminen on äärimmäisen tärkeää: siellä on kuitenkin hyvin paljon ihmisiä, jotka ihan työnsä ohella hoitavat näitä yhdistysasioita, ja silloin tiedottamisen pitää olla heille selkeää. Tästä ministeriölle pallo.

19.34 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä lakihomma on erityisen tärkeä. On tärkeää, että yhdistykset saavat pidettyä nämä kokouksensa. Ja on todella hyvä, että tämä on näin äkkiä tullut kuitenkin ja tämä viedään eteenpäin. Näen tärkeänä myös sen, että nyt on huomioitu näitä ihmisiä, joilla kaikilla ei ole nettiä eikä etäyhteyksiä, ja tähänkin ongelmaan on kiinnitetty huomiota. Elikkä on tosi tärkeää, että tämä menee eteenpäin.

19.34 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! On ihan järkevää, että näiden yhdistysten kokouksiin voidaan antaa tätä lykkäystä, joka on tässä kriisitilanteessa tarpeen, ja tällainen etäosallistuminenkin voidaan ottaa harkintaan.

Täällä eräissä puheenvuoroissa todettiin, että tätä voisi ruveta miettimään myöskin pysyvänä käytäntönä pidemmällä juoksulla. Siinäkin saattaa olla puolensa, mutta tähän haluaisin suhtautua myöskin isoilla kysymysmerkeillä. Ongelmana on Suomessa aidosti se, että meillä on yksinäisyyttä paljon. Sosiaalinen kontaktointi on huomattavasti heikompa kuin useimmissa maailman maissa muualla, joissa ollaan tiiviimmässä vuorovaikutuksessa perhekeskeisesti ja muulla tavalla. Se, että me rupeaisimme pitämään etäkokouksia noin pääsääntöisesti, atomisoisi yhteiskunnan entistä pidemmälle.

Meillä on erityisesti senioriväestön osalta tämä vaikeus olemassa, että he kokevat vahvaa yksinäisyyttä. Näihin kokouksiin osallistuminen ei useinkaan ole sitä, että siellä on niin sanotut yhdistyslain mukaiset velvoitteet kokoontua, että me menemme sen takia hoitamaan nämä velvoitteet, vaan kokoonnutaan sen kokoontumisen itsensä vuoksi, ja se kontaktointi, sosiaalinen kontaktoinnin vuorovaikutus on se keskeinen asia. Sen takia itse en olisi rohkaisemassa siihen ajattelutapaan, että yhä enemmän vain hajautetaan tätä ja olemme etäällä toinen toisistamme ihmisinä, vaan että kunhan tästä kriisistä päästään ylitse, niin sille normaalille ja vielä vahvistetulle keskinäiselle kanssakäymiselle, sosiaaliselle kontaktinnille luodaan myöskin tilaa.

Punkt i protokollet PR 58/2020 rd

19.36 **Jouni Ovaska kesk:** Juuri näin, arvoisa puhemies, yhdyn edellisen puhujan puheenvuoroon, mutta korostan, että niin tämän kuin sitten toivottavasti joskus muutettavan lainsäädännön tavoitteena on mahdollistaa, ei pakottaa.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 45/2020 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.